

Centro de Derechos Humanos Fray Bartolomé de Las Casas, AC.

San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, México
17 de julio de 2020
Acción Urgente No. 09
versión catalán

Nena ferida a l'atac armat a les comunitats d'Aldama

- **L'omisió del Estat Mexicà fica en risc la vida, la seguretat i la integritat del poble Tsotsil a la regió d'Altos, Chiapas.**

La Comissió Permanent dels 115 Comeners Desplaçats d'Aldama va comunicar al Centre de Drets Humans Fray Bartolomé de Las Casas (Frayba) que la nena María Luciana Lunes Pérez, de 13 anys, va rebre dos impactes de bala, un a l'ull i l'altre a l'espatlla, mentre treballava a casa seva, a la comunitat de Koko', municipi d'Aldama, Chiapas, Mèxic). El succés va tindre lloc a les 13:20 del 17 de juliol de 2020, durant un atac armat d'un grup procedent de Nech'en Santa Martha, a Chenalhó.

Segon les nostres informacions, des de la matinada del 17 de juliol es van intensificar els atacs per part de grups de civils armats de tall paramilitar provinents de Chenalhó a comunitats del poble maia tsotsil d'Aldama: Tabak, San Pedro Cotsilnam i Koko'. Des de les 00:40 fins a les 14:00 va haver trets d'armes d'alt calibre.

El Frayba va documentar que, de les 307 agressions registrades des del mes de març de 2018 fins avui dia, 71 van tenir lloc al mes de juliol, almenys 28 d'elles armades.

Tenint en compte el risc per a la vida, la seguretat i la integritat de la població que això suposa, el Frayba ha realitzat 167 intervencions a diverses instàncies dels Governos estatal i nacional des del 22 de març de 2018, sense obtenir cap resposta efectiva a l'exigència de detenir els atacs armats.

Les comunitats en risc són Xuxch'en, Koko', Tabak, San Pedro Cotsilnam, Yetón, Ch'ivit, Tselejpotobtik, Juxtón, EK'el, Nech'en i la capçalera municipal d'Aldama, per atacs provinents de Oxch'onm, Slumka, Tok'oy, Tojtik, telesecundaria, Curva Tontik, Alcantarilla, T'elemax, Vivero Colado, Chino, El Rancho, T'ul Vits, Vale'tik, Ontik, Xchuch te, templo, Sector Santa Martha i Chalontik Tijera Caridad, del municipi de Chenalhó.

Des del Frayba responsabilitzem als tres nivells del Govern mexicà per l'omisió i permissibilitat davant la impunitat dels grups civils armats de tall paramilitar a Chenalhó i les conseqüències de les seves actuacions: la massacre d'Acteal, Chenalhó, a desembre de 2017, i tots els assassinats i desplaçaments forçats al municipi d'Aldama.

CAMINAMOS CON LOS PUEBLOS.

BRASIL 14, BARRIO MEXICANOS, CP 29240. SAN CRISTÓBAL DE LAS CASAS, CHIAPAS, MÉXICO.

TELEFAX + 52 (967) 678 3548, 678 3551, 678 7395, 678 7396

www.frayba.org.mx

frayba@frayba.org.mx

Per tot això, des del Frayba demanem a l'Estat Mexicà:

Proporcionar i garantir a María Luciana Lunes Pérez, qui és troba a l'Hopital de las Culturas (San Cristóbal de Las Casas, Chiapas) l'accés a una atenció mèdica oportuna, integral i urgent.

Adoptar mesures efectives per protegir la vida i la integritat personal de la població a les comunitats del poble tsotsil a Aldama.

Desarmar i desarticular als grups civils armats de tall paramilitar a Chenalhó, que actuen impunement davant la permissivitat del govern de Chiapas.

Investigar i sancionar als responsables materials e intel·lectuals de la violència a la regió d'Altos, així coma als funcionaris del govern de Chiapas.

A la societat civil nacional i internacional els solicitem signar l'acció urgent que trobaran a la pàgina www.frayba.org.mx i/o enviar la seva crida a:

Lic. Andrés Manuel López Obrador. Presidente Constitucional de México
Residencia Oficial de los Pinos. Casa Miguel Alemán. Col. San Miguel Chapultepec, C.P. 11850 Ciudad de México.
Fax: (+52) 55 5093 4901. Twitter: [@lopezobrador_](https://twitter.com/lopezobrador_)

Lic. Olga Sánchez Cordero. Secretaria de Gobernación de México
Bucareli 99, 1er. piso. Col. Juárez. Delegación Cuauhtémoc, C.P. 06600 Ciudad de México.
Fax: (+52) 55 5093 34 14; Twitter: [@M_OlgaSCordero](https://twitter.com/M_OlgaSCordero)
Correo: secretario@segob.gob.mx

Lic. Rosario Piedra Ibarra. Presidente de la Comisión Nacional de Derechos Humanos,
Edificio "Héctor Fix Zamudio", Blvd. Adolfo López Mateos 1922, 6º piso. Col. Tlacopac San Ángel. Delegación Álvaro Obregón. C.P. 01040; Ciudad de México.
Fax: (+52) 0155 36 68 07 67. Twitter: [@CNDH](https://twitter.com/CNDH)
Correo: correo@cndh.org.mx

Lic. Rutilio Escandón Cadenas. Gobernador Constitucional del Estado de Chiapas
Palacio de Gobierno del Estado de Chiapas, 1er Piso Av. Central y Primera Oriente,
Colonia Centro, C.P. 29009. Tuxtla Gutiérrez, Chiapas, México
Fax: +52 961 61 88088 – + 52 961 6188056; Extensión 21120. 21122;
Twitter: [@JuntoscnRutilio](https://twitter.com/JuntoscnRutilio)
Correo: secparticular@chiapas.gob.mx

Lic. Ismael Brito Mazariegos. Secretario General de Gobierno en Chiapas
Palacio De Gobierno, 2o. Piso, Centro C.P. 29000 Tuxtla Gutiérrez, Chiapas.
Conmutador: (961) 61 8 74 60 Ext. 20003
Correo: secretariaparticular.sgg@gmail.com

Lic. Juan José Zepeda Bermúdez. Presidente de la Comisión Estatal de Derechos Humanos
Teléfono: 01 (967) 67 465 94 Fax: 01 (967) 67 465 94
Fax: (961) 60 2 57 84 Correo: presidencia@cedh-chiapas.org